

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Yrittäjyyden lukiodiplomin luonnos 6.5.2026

Nina Penttinen
Opetusneuvos
Opetushallitus

Kehittämisyryhmän jäsenet

Nina Penttinen, Opetushallitus (puheenjohtaja)

Nina Tatti, Opetushallitus (varapj.)

Yvonne Nummela, Opetushallitus

Miia Bergman, Ylöjärven lukio

Jesse Hietikko, Kauniaisten lukio

Simo Karvinen, Lauttasaaren kansainvälisen liiketoiminnan lukio

Oskar Lundén, Kyrksläatts Gymnasium

Eija Niskanen, Tampereen yliopiston normaalikoulu (Business norssi)

Anu Raappana, LUT-yliopisto

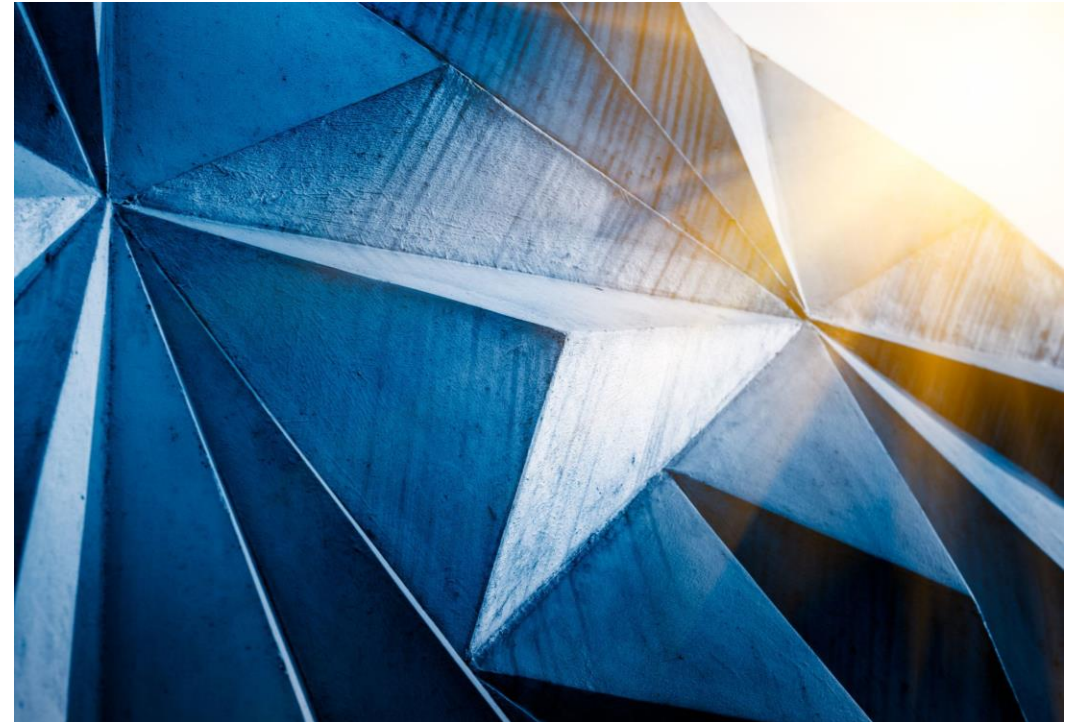
YRLD8 Yrittäjyyden lukiodiplomi (2 op)

- **Tavoitteet**

- Moduulin tavoitteena on, että opiskelija
 - osoittaa erityistä osaamista ja harrastuneisuutta yrittäjyydestä ja liiketoiminnasta
 - Osoittaa hallitsevansa yrittäjyyden prosessiin sisältyvät tavoitteiden asettamisen, ideoinnin ja suunnittelun vaiheet ja vaatimukset
 - Osaa analysoida yrittäjyyskokeilua ja yrittäjyyttä kestävän ja vaikuttavan liiketoiminnan näkökulmista
 - Osaa reflektoida osaamistaan yritystoiminnasta yhteiskunnallisessa kontekstissa
 - Osoittaa hallitsevansa yritystoiminnassa tarvittavia viestintä- ja vuorovaikutustaitoja

- **Keskeiset sisällöt**

- Muodostuu yrittäjyysteosta, portfolioista ja pohdinnasta

Yrittäjyyden lukiodiplomin tavoitteet

- yrittäjyyden lukiodiplomin moduulin tavoitteena on **syventää opiskelijan osaamista yrittäjyydestä ja liiketoiminnasta sekä vahvistaa hänen valmiuksiaan toimia yrittäjämäisesti** muuttuvissa oppimis- ja toimintaympäristöissä.
- Opiskelija osoittaa **harrastuneisuutta ja erityistä osaamista** yrittäjyyden ilmiöistä sekä kykenee tarkastelemaan yritystoimintaa sekä yksilön että yhteiskunnan näkökulmista.
- Moduulin tavoitteisiin kuuluu, että opiskelija hallitsee yrittäjyyden prosessin keskeiset vaiheet: ideoinnin, tavoitteiden asettamisen, suunnittelun ja toteuttamisen. Opiskelija dokumentoi prosessin vaiheet. Hän oppii analysoimaan yrittäjyyttä ja yritystoimintaa **kestävän, vaikuttavan ja vastuullisen liiketoiminnan** periaatteiden kautta.
- Lisäksi opiskelija kehittää **valmiuksiaan arvioida ja reflektoida omaa osaamistaan yhteiskunnallisessa kontekstissa** sekä tunnistaa yrittäjyyden merkityksiä ja mahdollisuuksia omalle toimijuudelleen.
- Osana oppimisprosessia opiskelija vahvistaa yrittäjyydessä tarvittavia viestintä- ja vuorovaikutustaitoja.

Yrittäjyyden lukiodiplomin rakenne

- Yrittäjyyden lukiodiplomi muodostuu **portfoliosta, yrittäjyysteosta ja pohdinnasta**, jotka muodostavat kokonaisuuden, jossa opiskelijaideoi, toteuttaa ja dokumentoi yrittäjyyteen liittyvän teon sekä arvioi oppimisprosessiaan.
- Yrittäjyysteolla opiskelija osoittaa osaamisen käytännössä, portfoliossa kuvaa oppimisprosessiaan ja osaamisen kehittymistä, ja pohdinnassa laajentaa tarkastelun yrittäjyyden teoreettisiin ja yhteiskunnallisiin näkökulmiin.
- Lukion opetussuunnitelman perusteiden mukainen yrittäjyyden lukiodiplomi suoritetaan **kahden opintopisteen** laajuisen lukiodiplomiopintojakson aikana.
- Yrittäjyyden lukiodiplomin suorittamisen pohjana ovat **kuuden opintopisteen laajuiset yrittäjyyden lukiodiplomia edeltävät lukio-opinnot**. Lukion opetussuunnitelmassa määritellään opintojaksot, jotka voivat olla yrittäjyyden lukiodiplomin suorittamista edeltäviä lukio-opintoja.
- Yrittäjyyden lukiodiplomi on opiskelijan **itsenäisesti toteuttama** erityisen osaamisen ja harrastuneisuuden näyttö.
- **Yrittäjyyden lukiodiplomin arvioinnissa yrittäjyysteko ja portfolio arvioidaan yhdessä (2/3 arvosanasta) ja pohdinta erikseen (1/3) arvosanasta**

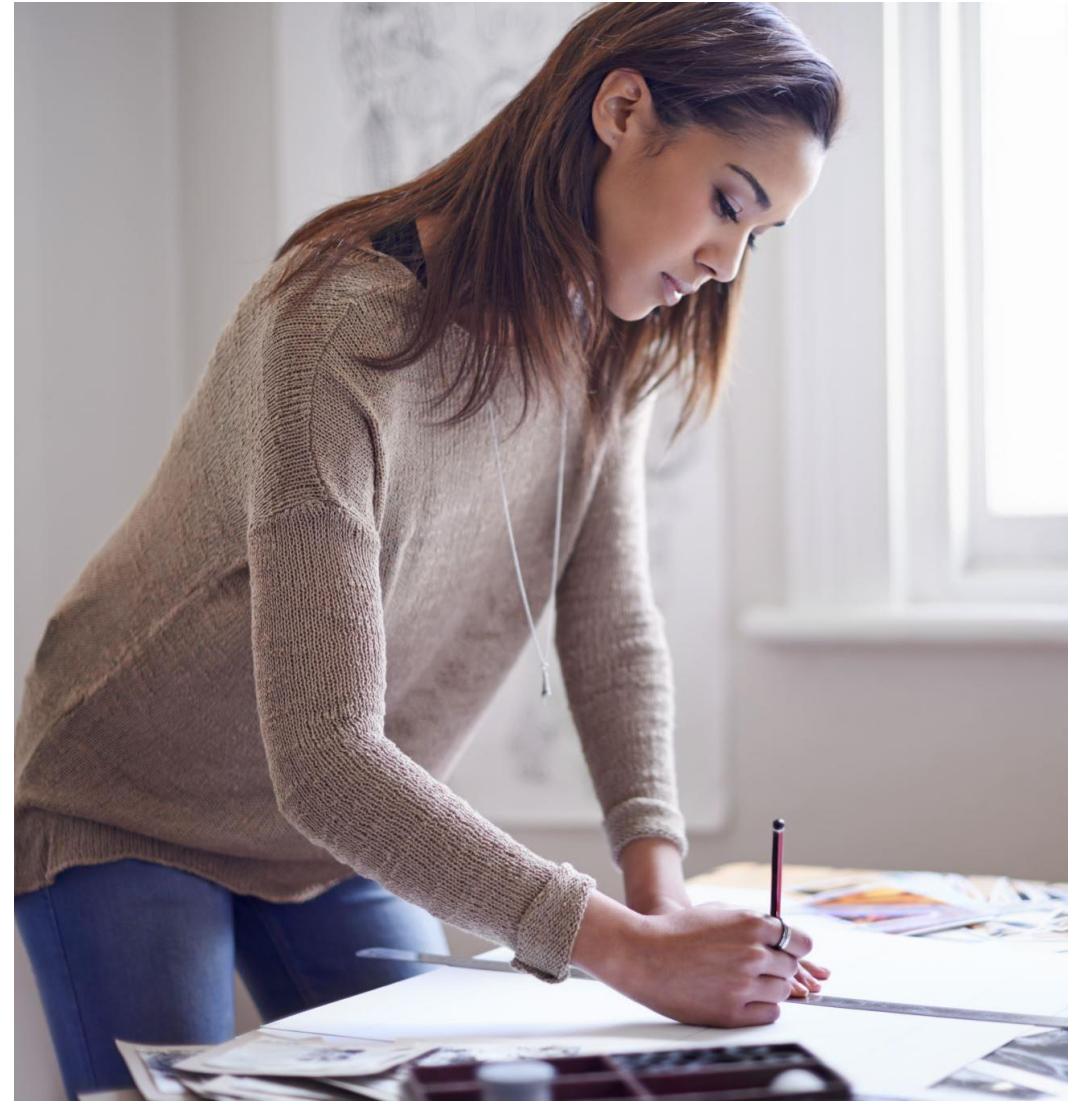
Yrittäjyysteko

- **Yrittäjyysteko on yrittäjyyden lukiodiplomin käytännön osuus**, jossa opiskelija soveltaa yrittäjämäistä ajattelua, yritystoiminnan periaatteita ja liiketoiminnan käsitteistöä konkreettisesti teossa tai kokeilussa.
- Yrittäjyysteko voi olla olemassa olevan yrittäjyystoiminnan kehittämistä tai kokonaan uusi ratkaisu.
- Yrittäjyysteko voi olla tuote-, palvelu-, prosessi- tai toimintamalliin liittyvä ratkaisu.
- Keskeistä on tavoitteellinen, perusteltu ja vastuullinen yrittäjämäinen toiminta.
- **Yrittäjyysteko tulee toteuttaa yrittäjyyden lukiodiplomin opintojakson aikana.**

Portfolio

- Portfolion tavoitteena on, että opiskelija kuvaa ja dokumentoi yrittäjyysteon kannalta merkityksellistä yrittäjyysosaamistaan, oppimisprosessiaan ja kykyään soveltaa yrittäjämäistä ajattelua.
- Opiskelija kokoaa portfolioonsa keskeiset työskentelynsä vaiheet ja tuotokset sekä dokumentoi oppimisensa, ajattelunsa kehittymisen ja omien tavoitteidensa toteutumisen.
- Opiskelija reflektoi työskentelyään ja arvioi oppimisprosessiaan suhteessa asettamiinsa tavoitteisiin.
- **Portfolioon sisältää yrittäjyysteon kannalta olennaisia yrittäjyys- ja liiketoimintaosaamisen aineistoja**, esimerkiksi liiketoimintasuunnitelman, markkinointiaineistoja, asiakasymmärryksen keruuta, prototyyppejä tai muuta monipuolista dokumentaatiota.
- **Portfoliossa voi hyödyntää erilaisia ilmaisu- ja dokumentointitapoja**

Pohdinta

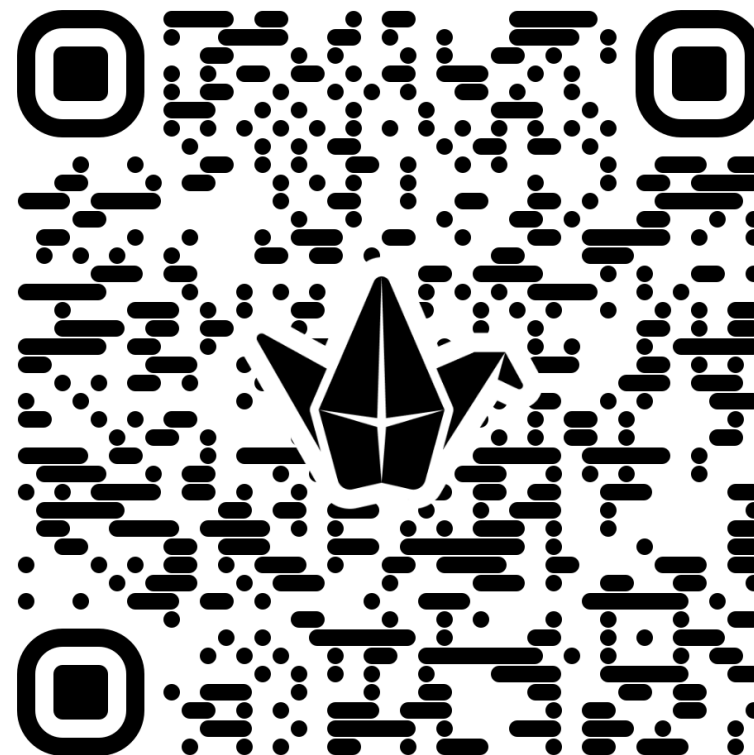
- Yrittäjyyden lukiodiplomin pohdinta on kirjallinen tuotos, jonka tavoitteena on, että opiskelija reflektoi osaamistaan suhteessa yrittäjyyteen.
- Pohdinta rakentuu omien kokemusten, havaintojen ja oppimisen analysoinnille, mutta sen tulee samalla tukeutua yritystoiminnan keskeisiin käsitteisiin ja liiketoiminnan näkökulmiin.
- Tavoitteena on tuoda esiin, millaisin tavoin yrittäjämäinen toiminta ja ajattelu ovat ilmenneet opiskelijan työskentelyssä, millaista osaamista on kehittynyt sekä miten nämä kokemukset kiinnittyvät yhteiskunnallisiin ilmiöihin.
- **Pohdintaosiossa keskeistä on analyttisyys, tiedon soveltaminen ja sen yhdistäminen omaan toimintaan.**
- Opiskelija voi ottaa pohdinnan kirjoitustilaisuuteen mukaan materiaalia liittyen yrittäjyystekoon ja portfolioon sekä liiketaloustieteeseen tai yrittäjyyteen liittyvää kirjallisuutta.

Pilotointi

- Pilotointi toteutetaan alkusyksystä 2026
- Pilottikouluiksi ovat lupautuneet:
 - Kehittämisyhmän jäsenten lukiot
 - Vuosaaren lukio
 - Muita vapaaehtoisia?

Yhteiseksi keskusteluksi

- Voiko yrittäjyyden lukiodiplomilla osoittaa monipuolista osaamista?
- Huomioidaanko opiskelijoiden erilaiset vahvuudet lukiodiplomin tavoitteissa?
- Millaiset edeltävät opinnot tarjoavat riittävää osaamista lukiodiplomin opintojakson suorittamiseen?
- Mikä tärkeää kehittämistyöryhmälle huomioida?
- Muita kehittämissuhteita?

Arvioinnin kohteet yrittäjyysteko ja portfolio

- **Liiketaloudellinen ajattelu**

- Hyödyntää tarkoituksenmukaisesti liiketoiminnan keskeistä käsitteistöä
- Osoittaa kykyä tunnistaa yrittäjyysteon kohteen ja millaista arvoa yrittäjyysteko tuottaa
- Arvioi yrittäjyysteon vaikuttavuutta, kannattavuutta ja riskejä
- Osoittaa kykyä toimia vastuullisesti ja kestäväen kehityksen näkökulmista.
- Osoittaa hallitsevansa viestintä- ja vuorovaikutustaitoja yritystoiminnassa

- **Prosessi**

- Ideointi: tunnistaa ongelman tai tarpeen jaideoi siihen ratkaisuja
- Suunnittelu: Valitsee vastuullisen ratkaisun ja laatii toteuttamiskelpoisen suunnitelman
- Toteutus: Vie suunnitelman käytäntöön, arvioi ja ennakoi toiminnan etenemistä ja tekee tarvittaessa muutoksia
- Reflektio
 - Arvioi teon prosessia ja asettamia tavoitteita
 - Arvioi oppimistaan
 - Arvioi valitsemiensa ratkaisujen toimivuutta ja vaikutuksia ympäristöön ja yhteiskuntaan

Arvioinnin kohteet pohdinta

- Kyky arvioida omia yrittäjyysvalmiuksiaan suhteessa yrittäjyyden ja liiketalouden teoriaan ja käsitteisiin rajatun teeman kautta
- yrittäjämaisten valmiuksien ja yritystoiminnan analysointi yhteiskunnallisessa kontekstissa, esimerkiksi talouden, työelämän, innovaatioiden ja arvojen kautta
- Keskeisten yrittäjyyteen ja yritystoimintaan liittyvien käsitteiden perusteltu ja tarkoituksenmukainen käyttö
- Kyky käyttää ja soveltaa asianmukaista tietoa

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Kiitos

Nina Penttinen
nina.penttinen@oph.fi

